

СТАТИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Годишни данни за 2010 година

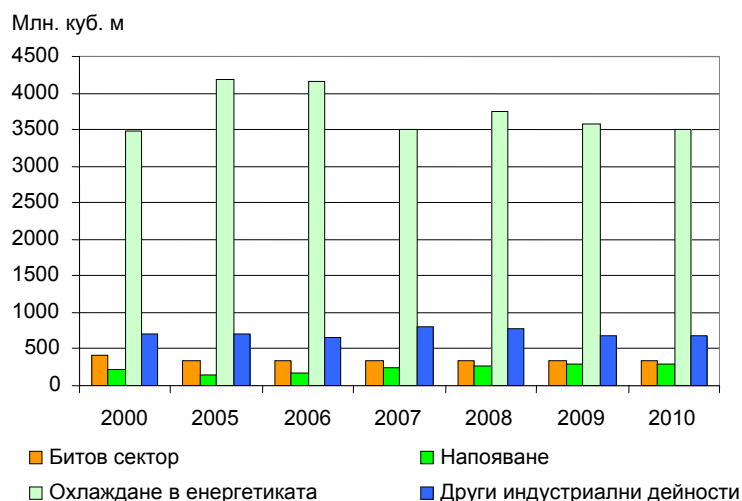
Националният статистически институт представя на вниманието на потребителите резултати от годишни изследвания в областта на статистиката на околната среда за 2010 година. По-подробни данни са поместени в рубрика „Околна среда“ на страницата на НСИ в интернет: <http://www.nsi.bg>.

1. Води

През 2010 г. общо иззетата прясна вода за икономиката се оценява на 5 960 млн. м³, което съставлява около 5.7% от пресните водни ресурси на страната. Съотношението определя индекса на експлоатация на водите. Според литературни източници предупредителният праг, който отличава районите без стрес от тези с недостиг на вода, е 20%. България е сред европейските страни с относително нисък индекс на експлоатация.

През 2010 г. водовземането от повърхностни и подземни води спада до 97% от равнището на 2009 година. Около 44% от иззетите пресни води през 2010 г. са от р. Дунав и са използвани предимно за охлаждане в енергетиката. Общо използваните от доставка и собствено снабдяване води през 2010 г. са 4 821 млн. м³, което е с около 2% по-малко спрямо 2009 година. Структурата на водоползването остава без промяна - 73% от водата е използвана за охлаждане в енергетиката, 14% - за други индустриални дейности, за напояване - 6%, а в битовия сектор (услуги и домакинства) - 7%. Спрямо 2009 г. намалява индустриалното ползване с 1.5% и водата за напояване - с 4%.

Фиг. 1. Използвана вода по дейности

Доставената питейна вода на домакинствата през 2010 г. е 264 млн. м³, или средно 97 л на ден на човек (с 2 л по-малко спрямо 2009 година). Данните показват значими регионални различия - с най-високо потребление е област София (столица) - 140 л/ден./чов., а с най-ниско - област Търговище - 58 л/ден./на човек.

През 2010 г. общите загуби на вода, отчетени от водоснабдителния сектор (ВиК и напоителни системи), са 973 млн. м³, което е 57.6% от подадените води (59.2% през 2009 г.). Преобладаващата част от водопроводната мрежа на ВиК е от етернитови (72%) и стоманени (15%) тръби. Около 90% от мрежата е изградена до 1990 г., а 2.4% - за периода 2006 - 2010 година.

През 2010 г. от точкови източници са образувани 462 млн. м³ отпадъчни води и 3 245 млн. м³ отработени води от охлаждащи процеси, които общо съставляват 78% от използваните води. Около 68% от образуваните битови и индустриални отпадъчни води са третираны в собствени или селищни пречиствателни станции (2009 г. - 66%).

Събраните води в обществената канализационна система (от точкови и неточкови източници) са оценени на 585 млн. м³, от които 83% са постъпили в селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ). През 2010 г. са влезли в експлоатация 8 нови СПСОВ с вторично третиране, с които са обхванати още около 171 хил. души. Така относителният дял на населението, свързано със СПСОВ, нараства от 45.2% през 2009 г. на 47.6% през 2010 година.

Според текущата статистика канализационната мрежа, експлоатирана от ВиК и общините, с организирано отвеждане на битови отпадъчни води в СПСОВ обхваща 70.6% от населението на страната. Преобладаващата част от мрежата е от бетонови тръби (92%) и е изградена до 1990 г. (87%).

2. Битови отпадъци

Битови отпадъци са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

През 2010 г. общо образуваните битови отпадъци са оценени на 3 091 хил. тона.

По данни на общинските администрации за 2010 г. на депа с организирано сметоизвозване са събрани общо 3 067 хил. т битови отпадъци. От тях 3 041 хил. т битови отпадъци са депонирани, а 26 хил. т - предадени за рециклиране. Събраните строителни отпадъци на депата за битови отпадъци са 380 хил. т за 2010 година. Количеството на събраните битови отпадъци се оценява чрез преки измервания, а при липса на такива - на базата на транспортни документи.

Продължава изграждането на регионални депа за битови отпадъци, като се закриват изградени в миналото сметища, които не отговарят на екологичните изисквания. През 2010 г. депата за битови отпадъци са 172, от тях 30 са регионални.

Въвеждането на организирани системи за сметоизвозване в нови населени места води до увеличение на населението, обхванато с услуги по сметосъбиране - 98.2% през 2010 г. (96.6% през 2009 година). Обслужените населени места през 2010 г. са 4 238, или с 250 повече спрямо 2009 година. Същевременно през 2010 г. събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население са оценени на 404 кг годишно.

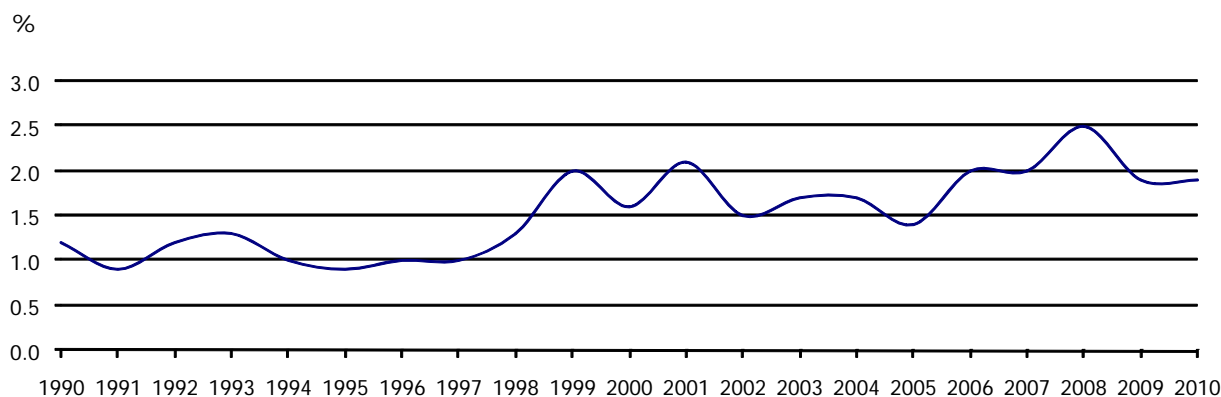
3. Разходи за опазване на околната среда и дълготрайни материални активи за околната среда

3.1. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

Опазването на околната среда и отстраняването на уврежданията изисква допълнителни средства. Размерът на средствата е основен показател за мерките, които обществото и държавата предприемат, за да се намали отрицателното въздействие на социално-икономическите процеси върху околната среда.

През 2010 г. за опазване и възстановяване на околната среда са изразходвани 1 329 млн. лева. Спрямо предходната година няма голяма промяна и затова по-подходящ за сравнение е дялът на разходите за околната среда от БВП, който през 2010 г., както и през 2009 г., е 1.9%.

Фиг. 2. Дял на екоразходите от БВП

Разходите за околната среда включват два компонента: разходи за поддържане и разходи за придобиване на дълготрайни материални активи. И през 2010 г., както и през предходната 2009 г., текущите разходи имат преобладаващ дял в структурата на разходите - 58.9%, докато инвестициите остават с по-малък дял - 41.1%.

За 2010 г. общите разходи за опазване и възстановяване на околната среда са разпределени по съответните основни направления, както следва: с най-голям дял са разходите за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците - 55.1%, за пречистване на отпадъчните води - 18.5%, за опазване на чистотата на въздуха - 10.9%.

3.2. Дълготрайни материални активи с екологично предназначение

В края на 2010 г. наличността на дълготрайните материални активи за околната среда е 4 053 млн. лева и се разпределя по основните направления за околната среда, както следва: за опазване на въздуха - 34.1%, за водните ресурси - 30.7%, и за отпадъците - 19.7%.